

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

N.B.

1. There are **ten questions** given in **section A and B** and printed in English and Marathi language.
2. Candidates should attempt any **five** questions out of which at least **two questions from each section.**
3. Figures to the right indicate full marks.
4. Use of **Map Stencil** is permitted.
5. Draw sketches, diagrams and maps wherever necessary.

Section –A

- Q. 1. Discuss the house types and building materials used in rural area. 20
- Q. 2. Explain types of rural settlements based on functions and spacing. 20
- Q. 3. Describe the rural settlements pattern of the old World and new World. 20
- Q. 4. Examine critically the changing pattern of rural land use. 20
- Q. 5. Explain the nature of 'Integrated Rural Development Programme in India'. 20

Section – B

- Q. 6. Explain the concept of 'Rural Urban Fringe'. 20
- Q. 7. Discuss about sustainable development of the towns. 20
- Q. 8. Explain types of urban settlement based on the population. 20
- Q. 9. Explain the trends to urbanisation of main cities in India. 20
- Q. 10. Describe 'The Multiple Nuclei Model' with suitable examples. 20

*****

[मराठी रूपांतर]

(वेळ: ३ तास)

(एकूण गुण:१००)

सूचना :

१. विभाग अ आणि ब मध्ये एकूण दहा प्रश्न इंग्रजी व मराठी भाषेत दिलेले आहेत.
२. प्रत्येक विभागातील कमीत कमी दोन व एकूण पाच प्रश्न सोडवा.
३. प्रत्येक प्रश्नाच्या उजवीकडील अंक पूर्ण उन दर्शवितात.
४. नकाशा,टेन्सीलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.
५. आवश्यक तेथे आराखडे, आकृत्या व नकाशा काढा.

(अ- विभाग)

- प्रश्न १. ग्रामीण भागातील घरांचे प्रकार व बांधकाम साहित्याचा वापर याविषयी चर्चा करा. २०
- प्रश्न २. 'कार्ये आणि अंतराच्या' आधारे ग्रामीण वसाहतींचे प्रकार विशद करा. २०
- प्रश्न ३. जुन्या व नवीन जगाच्या ग्रामीण वसाहतींच्या आकृतिबंधाचे वर्णन करा. २०
- प्रश्न ४. ग्रामीण भूमी उपयोजनाचा बदलता आकृतिबंध याविषयी टिकात्मक परिक्षण करा. २०
- प्रश्न ५. भारतातील एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रमाचे स्वरूप स्पष्ट करा. २०

(ब- विभाग)

- प्रश्न ६. 'ग्रामीण- नागरी संक्रमण पट्टा / किनार' हि संकल्पना विशद करा. २०
- प्रश्न ७. 'शहरांचा शाश्वत विकास' याविषयी चर्चा करा. २०
- प्रश्न ८. 'नागरी वसाहतींचे प्रकार' लोकसंख्येच्या आधारे विशद करा. २०
- प्रश्न ९. भारतातील महत्वाच्या शहरांमधील शहरीकरणाचा कल स्पष्ट करा. २०
- प्रश्न १०. 'बहुकेंद्रिय प्रतिमानाचे' योग्य उदाहरणांच्या सहाय्याने वर्णन करा. २०

*****